

Dos casos recents la posen d'actualitat

La mort sobtada de l'esportista

La mort inesperada a primers de desembre de dos joves esportistes ha posat de manifest una de les incògnites que encara té per resoldre la medicina moderna: els casos de mort sobtada

Jaime Rullán va morir el passat dia 9 de desembre, a conseqüència d'una aturada cardíaca, poc abans d'iniciar els exercicis d'escalfament d'un partit de bàsquet de la categoria de cadets. Rullán tenia 16 anys i era fill de l'ex-jugador del Reial Madrid i de la selecció espanyola, el mallorquí Rafael Rullán. El mateix dia va morir Ferran Naya, a Alzira (València), mentre jugava un partit de bàsquet de la categoria júnior. Naya tenia 19 anys.

No són els únics casos d'aquest tipus de mort. Altres esportistes, persones que teòricament estan sota un major control mèdic, s'han trobat en les mateixes circumstàncies. No obstant, els casos que arriben als mitjans de comunicació són els de la gent que pertany a una certa elit, però el major nombre de morts sobtades es dona entre les persones que practiquen certs tipus d'esports d'una manera no professional.

"La mort sobtada és una mort natural que succeeix en un màxim de temps d'una hora des de l'aparició dels primers símptomes aguts. Pot tenir o no patologia prèvia, però és una mort inesperada", manifesta la doctora Conxita Leal i Port, metge especialista en medicina esportiva de factor físic, del Centre de Medicina de l'Esport.

A l'estat espanyol no existeixen dades concretes sobre el tema, però segons estudis realitzats als Estats Units, cada any moren 400.000 persones per aquesta causa en el total de la població. Tanmateix, les dades que els especialistes han obtingut a França assenyalen unes 1.000 morts per any, entre un total de 30 milions d'esportistes, entre federats i no federats. Fora del món de l'esport, el 90% d'aquestes morts són degudes a patologies coronàries. El 10% són degudes a causes diverses, entre les quals els vessaments cerebrals. De totes maneres, els experts afirmen que aquestes dades són parcials ja que no tots els casos surten a la llum pública.

La prevenció de la mort sobtada és difícil.

ARXIU

La mort sobtada no afecta igualment a totes les persones. Els especialistes han establert tres seqüències d'edat:

—Nens fins a 18 anys: En els més joves la mort sobtada és molt rara, però la primera causa són les patologies congènites no detectades amb anterioritat. "Els nens que fan esport d'una manera regular acostumen a passar revisions mèdiques, però tot i això hi ha causes que es poden escapar", afirma la doctora Conxita Leal.

—Adults de 18 a 35 anys: Es tracta de la seqüència d'edat que presenta un risc menor, però també és la que té un major ressò dins dels mitjans de comunicació, molt especialment quan afecta un esportista d'elit. "En aquests casos s'ha d'intentar descartar la patologia prèvia", comenta la doctora Leal. Els esportistes d'elit disposen de mitjans capaços de detectar qualsevol anomalia en el seu funcionament orgànic. Els grans equips cuiden molt les seves estrelles i en general sempre tenen uns serveis mèdics a punt d'intervenir en cas de necessitat.

—Adults majors de 35 anys: És el grup de persones que té un risc més elevat. En general persones sense hàbits esportius continuats. Segons la doctora Conxita Leal, "es tracta de gent que per exemple havia jugat a tennis fins als 25 anys i que després per causes de la feina o altres deixen de fer esport durant uns anys. Es converteixen en fumadors, estan dos o tres quilos per sobre del seu pes ideal, beuen una mica, i un bon dia decideixen tornar a fer el que feien vuit o deu anys enrera. És aleshores quan les revisions mèdico-esportives són més necessàries". Tot i això, les estadístiques demostren que un 40% de les persones afectades de mort sobtada havien anat al metge 15 dies abans de morir.

Entre els esports que tenen un índex de risc més elevat destaquen els de competició, ja que jugar contra algú obliga moltes vegades a actuar per sobre de les possibilitats pròpies. "El squash és molt violent i

CONSEJO SUPERIOR DE DEPORTES

Consell Superior de l'Esport.

C SERRANO/ARXIU

moltes vegades el jugador està sotmès a una forta pressió psicològica, ja que juga amb un superior o amb un client", afirma la doctora Leal. El futbol-sala és un altre dels esports de risc.

Els estudis demostren que per sobre dels 70 anys d'edat quasi no es donen casos de mort sobtada per la pràctica d'un esport.

En el cas de les dones, la mort sobtada és molt menys freqüent, tant entre la població general com entre les esportives. Entre aquest últim grup la raó és una menor participació de la dona en les pràctiques esportives. Altres raons poden ser l'existència d'una menor incidència de cardiopaties coronàries i un menor hàbit de fumar entre les dones.

La prevenció de la mort sobtada és molt difícil. En el cas dels nens, el pediatre, l'únic que pot fer és autoritzar que aquella persona és apta per a fer un esport si després d'una exploració no s'hi ha detectat cap anomalia.

En el cas de l'edat compresa entre els 18 i els 35 anys, el metge pot donar consells sobre dietètica i quins són els esports i l'entrenament més adequat a cada cas. Per als integrants del grup de major risc, o sigui de més de 35 anys, tant si es volen iniciar a un esport a aquesta edat com si volen tornar a practicar-lo, és necessària una revisió mèdica completa.

Segons els especialistes, saber qui està en risc de mort sobtada per la pràctica

d'un esport representa un cost social molt elevat. Estudis realitzats a Alemanya han demostrat que entre la població general que requereix proves d'esforç, probablement per cardiopaties, de cada 40.000 es dona una cas de mort sobtada. Entre els esportistes no hi va haver cap cas en 300.000 proves d'esforç.

La nova Llei de l'Esport, aprovada el passat 15 d'octubre, representa un pas endavant per tal d'intenar acabar amb problemes d'aquest tipus. La Llei preveu un programa de proves d'aptitud on almenys es puguin detectar certes patologies que podrien donar lloc a mort sobtada. No obstant, al marge d'aquesta labor preventiva, un altre factor que s'ha de tenir en compte són els serveis sanitaris de moltes de les instal·lacions esportives del nostre país. En molts casos no hi ha infermeria, però si aquesta existeix acostuma a tractar-se d'uns serveis mínims, on en moltes ocasions no hi ha ni un metge, i sense capacitat d'actuació ràpida.

Aquesta mateixa llei estableix que el Consejo Superior del Deporte pot exigir a les federacions, per tal de donar-les-hi la llicència esportiva corresponent, certificats mèdics sobre l'estat de salut dels seus afiliats; tot i això, el complex sistema burocràtic fa que aquesta normativa no pugui entrar en vigor fins d'ací a dos anys.

Alfred Montserrat

